

Μιά παιδαγωγική συνεδρίαση

Τέλη Σεπτέμβρη τοῦ 1924. Ἡ σκηνὴ σένα ἀπὸ τὰ κλασικὰ γυμνάσια τῶν Ἀθη-
νῶν. Ἡ ὥρα εἶναι τρεῖς. Τὸ μάθημα ἔχει ἀρχίσει ἀπὸ τὴ μία κι οἱ δάσκαλοι μπαί-
νουν μισοπεθαμένοι, κατάκοποι. Ὁ Διευθυντὴς μ' ἐπίσημο τόνο:

—«Κύριοι, σήμερον τὰς δύο τελευταίας ὥρας ἀντὶ μαθήματος θὰ κάμωμεν συνε-
δρίασιν περὶ τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν».

Ἀπάντηση καμιά. Μεταξὺ τους «Σωθήκαμε». Ἐνας λέει «Μὰ ἐγὼ δὲν εἶχα μά-
θημα καὶ θάφευγα». Τρίτος «Ἄλλο πάλε τοῦτο. Νέες μόδες ἔμαθε ὁ Διευθυντής!»
Στὶς 4 βλέπω τὸν ἐπιστάτη νὰ τσακῶνῃ ἓνα δάσκαλο ποὺ μὴν ξέροντας ἔφευγε
«Ποῦ πᾶς; Ὁ Διευθυντὴς διάταξε νὰ μείνετε». «Νὰ μείνουμε, νὰ κάνουμε τί;»
«Ἐχετε συνεδρίαση». «Συνεδρίαση; Ἐγὼ ἔχω δουλειά; πρέπει νὰ φύγω». Ὁ ἐπι-
στάτης προστατευτικὰ «Ἄϊντε, ἔνοια σου! θὰ σὲ δικαιολογήσω ἐγώ!» Καθηγητὴς
ὑποχρεωτικὰ «Σ' εὐχαριστῶ πολύ. Μὴν πῆς πὼς τόξερα. Γειά σου.» Φεύγει τρε-
χάτος. Μέσα στὸ γραφεῖο γύρω ἀπὸ τὸ τραπέζι ἀπαρτία.

Διευθυντής: Σὰς ἐκάλεσα, Κύριοι, διὰ τὴν συνεννοηθῶμεν περὶ τοῦ τρόπου τῆς διδασκαλίας τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν, οὕτως ὥστε νὰ παρουσιάσωμεν ὁμοιομορφίαν.

Ἑλληνιστὴς Α΄: Δηλαδή; Τί ἐννοεῖτε κύριε Διευθυντά;

Διευθυντής: Νὰ μείνωμεν σύμφωνοι περὶ τοῦ τρόπου τῆς διδασκαλίας, οὕτως ὥστε ὅταν ἔλθῃ ὁ κ. Ἐπιθεωρητής...

Ἑλληνιστὴς Α΄ (διακόπτοντας) Ἐπιθεωρητής;... Ποῖος ἐπιθεωρητής; Τίς εἶναι ἱκανὸς νὰ μὲ ἐλέγξῃ; Τουλάχιστον δι' ἐμέ, τὸ λέγω ἀπεριφράστως, μόνον ὁ κ. Ἐξ.* εἶναι ἱκανὸς ἵνα μὲ ἐλέγξῃ...

Γενικὴ δυσφορία. Ἐνας λέει: «Ἄσε βρὲ ἀδερφεῖ τώρα νὰ γλυτώνουμε μιὰν ὥρα ἀρχύτερα. Συζήτηση τώρα θὰ κάνουμε; Ἔτσι δὲ θὰ τελειώσουμε ποτέ!»

Διευθυντής: Μὰ ἐδῶ, Κύριοι, ἔχομεν τὸ πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον κανονίζει τὴν πορείαν. (Παρουσιάζει τὸ πρόγραμμα τοῦ 1914). Πρόκειται νὰ κατανείμωμεν πρῶτον τὰς ὥρας. Σεῖς, λέει στὸ Β' ἑλληνιστῆ, κάμετε 2 ὥρας συντακτικόν, 2 ὥρας Ὅμηρον καὶ 4 Θουκυδίδην.

Β'. Ἑλληνιστὴς: Ἐγὼ λέγω, κ. Διευθυντά, νὰ ἀρχίσω βραδύτερον Ὅμηρον, διότι πρόκειται νὰ συμπληρώσω μερικὰς συντακτικὰς ἐλλείψεις εἰς τὴν τάξιν μου.

Διευθυντής: Εἶναι ἀδύνατον, δὲ μπορεῖς. Ἄν ἔλθῃ ὁ ἐπιθεωρητής, τί θὰ εἴπωμεν; Τὸ πρόγραμμα λέγει, ὅπως βλέπεις, «ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ σχολικοῦ ἔτους» πῶς θὰ δικαιολογηθῶμεν;

Β'. Ἑλληνιστὴς: Ἀφοῦ θέλετε, θὰ ἀρχίσω.

Μέσα σὲ βαθεῖα σιγὴ «κατανέμονται αἱ ὥραι» ἀπὸ τὸν κ. Διευθυντὴ σ' ὅλους τοὺς καθηγητὰς.

Διευθυντής: Αὐταί, Κύριοι, εἶναι αἱ ὥραι σας καὶ τώρα νὰ συνεννοηθῶμεν καὶ περὶ τῶν τετραδίων. Γνωρίζετε ὅτι πρέπει εἰς τὰ τετράδια νὰ καταγράφωσιν οἱ μαθηταὶ ἔμπρὸς τὰς ἀγνώστους λέξεις καὶ ἀπὸ τὸ μέσον τοῦ τετραδίου τὰς ἐπιγραφάς.

Α' Ἑλληνιστὴς: Ἐγὼ κάμνω τὸ ἀντίθετον καὶ ἀκόμα τοὺς δίδω καὶ ἀντιγραφὴν τοῦ μέρους τοῦ κειμένου, τὸ ὁποῖον ἔχομεν μάθημα καὶ δὲν δύναμαι νὰ πράξω ἄλλως....

Γ' Ἑλληνιστὴς: Καὶ ἐγὼ! Καὶ ἔχω θαυμάσια ἀποτελέσματα. Νὰ δῆτε τί ὥραϊα πού τὰ συνήθισα! Ἔτσι θὰ ξεύρουν καὶ τὴν ὀρθογραφίαν στοὺς διαγωνισμοὺς.

Διευθυντής: Μὰ τί εἶναι αὐτά; Ἐδῶ, κύριοι, εἶναι καθωρισμένα πράγματα. Ὅταν θὰ ἔλθῃ ὁ κ. Ἐπιθεωρητής πρέπει τὰ τετράδια νὰ εἶναι ὅπως εἶπον. Πρέπει νὰ τὰ ἔχομεν ὁμοίμορφα. Ἄν ὑπάρχῃ τις, ὅστις θέλει καὶ κείμενον, ἄς κάμῃ χωριστὸν τετράδιον, νὰ τὸ ἔχῃ ὅμως διὰ τὸν ἑαυτόν του, εἰς τὸν κ. Ἐπιθεωρητὴν θὰ παρουσιάσῃ τὸ τετράδιον τὸ ὁποῖον εἶπον.

Ὁ Μαθηματικὸς: Μὰ νομίζω ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὸν παιδαγωγικῶς νὰ ὑποβάλλωνται τὰ παιδιὰ εἰς τὸν κόπον τῆς ἀντιγραφῆς.

Διευθυντής: Ἄς κάμῃ ἕκαστος ὅπως θέλει. Ἀλλὰ τὰ τετράδια, τὰ ὁποῖα θὰ δεῖξωμεν πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἐπαναλαμβάνω ὅπως εἶπον...

Γ' Ἑλληνιστὴς: Γιὰ διάβασέ μας, κ. Διευθυντά, τί λέγει τὸ πρόγραμμα περὶ ἐκθέσεων.

*) Ὁ κ. Ἐξ. εἶναι καθηγητὴς τῆς Παιδαγωγικῆς στὸ Πανεπιστήμιον. Ἐπιθεωρήσεις στὰ Γυμνάσια δὲν κάνει.

Διευθυντής : Διαβάζει «Δύο κατὰ μῆνα συνθέσεις, ὧν ἡ μὲν γράφεται ἐν τῷ σχολείῳ, ἡ δὲ οἴκοι. Τὴν πρώτην ἑβδομάδα γράφεται ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἡ ἐν τῷ σχολείῳ, τὴν δευτέραν ἑβδομάδα γίνεται ὁ ἔλεγχος αὐτῆς...

Ἡ ἀπόδοσις γίνεται ἐντὸς τεσσάρων τὸ πολὺ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς τῶν μαθητῶν γραφῆς...»

Γ' Ἑλληνιστῆς : Τί λέει; Μὰ πῶς θὰ γίνεται ἡ ἀπόδοσις ἐντὸς 4 ἡμερῶν, ἀφοῦ στὸ ὠρολόγιό πρόγραμμα εἶναι καθωρισμένη ἡ ἡμέρα τῶν ἐκθέσεων; Ὅπως ἔχω κάθε Τετάρτη ἑκθεση, θὰ παίρνω ὥραν ἄλλου μαθήματος;...

Τὰ πρόσωπα γύρω ἀπὸ τὸ τραπέζι ζωηρεύουν.

Γ' Ἑλληνιστῆς : Πῶς εἶναι δυνατόν; Ἐντὸς 4 ἡμερῶν; Καὶ τότε πότε θὰ προφθάνωμεν νὰ διορθώσωμεν;

Ἑλληνιστῆς Γ' (σιγανὰ) Τρομάρα νὰ τσ' ἔρθῃ μὴ δὰ ξέρουν τί λένε;...

Ὁ κ. Διευθυντῆς μένει ἀναυδος. Τὸ κείμενο εἶναι δυσερμίνευτο γιὰ τοὺς κ. Ἑλληνιστῆς καὶ τὸ ζήτημα μένει ἄλυτο. Ἐνας λέει : «Γιὰ προχώρησε τέλος πάντων νὰ ἴδωμεν.»

Διευθυντής : «Ὁ διδάσκων ὀφείλει πρὸ τῆς ὑπὸ τῶν μαθητῶν γραφῆς τῆς συνθέσεως νὰ προπαρασκευάζῃ ταύτην ἐν συνεργασία μετὰ τῶν μαθητῶν καὶ νὰ προσφέρῃ εἰς αὐτοὺς ὅσα νομίζει ἀναγκαῖα στοιχεῖα κτλ.

Ἑλληνιστῆς Γ' Ἐχει καλῶς. Ἐτελειώσαμεν; Ἄς ἐγειρώμεθα.

Ἑλληνιστῆς Δ' Κύριε Διευθυντά, θὰ ἔπρεπε νὰ συζητήσωμεν τὸ περὶ ἐκθέσεων, Ἐγὼ δίδω ἑλευθέρας ἐκθέσεις.

Διευθυντής : Μὰ πῶς; πρέπει νὰ πάρετε ἄδειαν ἀπὸ τὸν κ. Ἐπιθεωρητὴν καὶ ἂν τὸ δεχθῆ, ἐγὼ δὲν θὰ ἔχω καμμίαν ἀντίρρησην. Ὅμως τὸ διάταγμα καθορίζει σαφῶς τὸν τρόπον καὶ προτιμότερον εἶναι νὰ τὸν ἀκολουθήσητε. Ἄς μείνωμεν εἰς τὰ δεδοκιμασμένα.

Ἑλληνιστῆς Α' : Ἄμ' αὐτὰ εἶναι γεγραμμένα ἀπὸ σοφοὺς παδαγωγούς! Ἐχει βάλει τὸ χεράκι του καὶ ὁ κ. Ἐξ. Τώρα θὰ τὰ ἀλλάξωμεν ἡμεῖς; Εἴμεθα ἱκανοί;

Ἑλληνιστῆς Δ' : Κύριε Διευθυντά, δὲν θὰ ἔβλαψτε νὰ συζητούσαμε γι' αὐτό.

Ὁ μαθηματικός : Ὅπως λέγει ὁ κύριος (ὁ Δ' ἑλληνιστῆς) ἐδίδασκε τὰς ἐκθέσεις καὶ ὁ κ. Κουρ., πὸ εἶναι παιδαγωγικὴ κορυφή.

Ἑλληνιστῆς Α' : Μὴ μοῦ τοὺς λέγετε, μὴ μοῦ τοὺς λέγετε. Ἐγὼ δὲν τοὺς ἀναγνωρίζω, τὸ λέγω καθαρά. Ἐνα μόνον ἀναγνωρίζω τὸν κ. Ἐξ.

Ἑλληνιστῆς Δ' : Κύριε Διευθυντά, δηλώνω πῶς θὰ ἔξακολουθῶ νὰ διδάσκω τὰς ἐκθέσεις, ὅπως νομίζω ὅτι εἶναι σωστότερα. Ἄν θέλετε νὰ συζητήσωμε.

Ἑλληνιστῆς Γ' : Τελειώσαμε ἔ; Ἐγὼ πάω. Αὐτὸ τοὺς ἔλειπε τώρα τῶν παιδιῶν ἡ ἑλευθερία, τότε θὰ κάνουνε τὴν τύχη τους. Παίρνει τὸ καπέλλο του καὶ φεύγει. Ἀκολουθεῖ ὁ Α' Ἑλληνιστῆς ξορκίζοντας κάθε νέα προσπάθεια καὶ κάθε ἄλλο παιδαγωγικὸ ὄξω ἀπὸ τὸν κ. Ἐξ.

Ἡ συνεδρίαση λύεται. Στὸ βιβλίον τῶν πρακτικῶν γράφτηκε : «**Ἐγένετο συνεδρίασις περὶ τῆς παιδαγωγικῆς σημασίας τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν καὶ τῆς διδακτικῆς μεθόδου αὐτῶν**».

Ὅλο τὸ χρόνο ἄλλη «παιδαγωγικὴ συνεδρίαση» δὲν ξανάγινε. Εἶχαν λυθῆ ὅλα τὰ ζητήματα.